

**Zkušenosti z právní poradny
o.s.KOLUMBUS**

**Mgr.Michal Balabán
právník o.s.KOLUMBUS**

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- U opatrovnictví významně apeluji na lékaře, aby neiniciovali návrhy na zbavování způsobilosti k právním úkonům.
- Tvrdím, že drtivá většina zbavených způsobilosti k právním úkonům to vůbec nepotřebuje a že to není v jejich prospěch.
- Dostáváme se do bludného kruhu, kdy velmi lehce dochází ke zbavení způsobilosti k právním úkonům, ale je velmi těžké tuto způsobilost navrátit.
- Návrh na zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům dneska může navrhnout v podstatě kdokoliv.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Máme 22.000 lidí zbavených způsobilosti k právním úkonům a toto číslo pořád roste. A navracených způsobilostí je v řádech desítek.
- Přitom je to v podstatě pro dotyčného „právní smrt“. Opatrovanec se například nemůže oženit či vdát bez souhlasu opatrovníka, což považují za zásadní problém.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Dalším problémem je chování opatrovníků. Jsou tři varianty.
- Opatrovníkem se stane někdo z rodiny a tuto funkci vykonává podle své nejlepší vůle a dobře. Můj odhad je, že je to 20 % případů.
- Další variantou je, že je to někdo z rodiny a tuto funkci vykonává víceméně proti vůli a zájmům opatrovance. Zde dochází k různým právním úkonům proti zájmům opatrovance. Např. Prodají jeho majetek, opatrovance nechají převézt do ústavní léčby aj. Tuto variantu odhaduji na 40%.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- A pak je zde třetí varianta, že opatrovníkem se stává většinou obec. Zde je pověřen opatrovnictvím pracovník tohoto úřadu nejlépe ze sociálního odboru tohoto magistrátu či obecního úřadu. A tento pracovník má 10 – 40 opatrovanců podle velikosti obce.
- Zním konkrétně dvě opatrovnice které svou práci vykonávají dobře. Moji klienti si je chválí.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Ale pak znám šest dalších případů, kde klienti jsou nešťastní z chování opatrovnic a v podstatě nemohou nic dělat. Samozřejmě mohou navrhnout u soudu změnu opatrovníka.
- Mohou podat žalobu, pokud je rozhodnutí opatrovníka v rozporu s jejich vůlí, nebo dokonce pokud opatrovník spáchá trestný čin, ale ten systém je tak nepružný, že již většinou nedokáže napravit, to co bylo napácháno.
- Také opatrovanec nemá právní znalosti k podání žalob.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Navrhují převzít systém, který funguje v Kanadě, kdy zbavení způsobilosti je tou poslední možností.
- Například tam fungují tzv. předběžná právní prohlášení, kdy si sám dotyčný určí, co si přeje, aby se dělo ve chvíli, kdy přechodně na určitou dobu je pod vlivem duševní choroby.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Chci se zmínit také o jedné věci, která má souvislost s dnešním systémem zbavování způsobilosti k právním úkonům.
- Soudy naprosto nekriticky přijímají znalecké posudky soudních znalců, kteří vůbec neřeší, to podstatné, a to zda je dotyčný schopen hospodařit či vést samostatný život. Místo toho se v nich objevují fráze typu trpí psychickou chorobou nikoliv přechodného rázu .
- Klienti, které mám v poradně mi tvrdí, že znalecký posudek vůbec neodpovídá tomu, jak se oni cítí.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Znalec se nedokáže vcítit do pocitů duševně nemocného člověka.
- Pouze zůstává na povrchu ve funkci jakéhosi pozorovatele, který srovnává různé vnější projevy a nikdy se nedokáže vnořit pod povrch, tedy do duše duševně nemocného člověka.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Dokázal by to, ale to by musel přijmout pokoru, tedy ne přesvědčení, že všechno nebo téměř všechno ví a že nebude naslouchat tomu, co mu pacient říká a že nebude považovat názory pacienta či vyšetřovaného za bludy a to, že pacient má jiný názor na věc, si nebude vykládat tak, že pacient nemá náhled na nemoc.
- Toto říkám nikoliv jako výzvu k nějaké konfrontaci, ale spíš jako pohled člověka, který má také svou zkušenost s duševní nemocí a vyzývá k zamyšlení a diskusi mezi uživateli a lékaři.
- Netvrdím, že v psychiatrii je všechno špatně, ale tvrdím, že v psychiatrii je špatně víc, než si všichni myslíme.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

- Z nedostatku času jsem se zaměřil jenom na toto téma, ale beru jej jako výzvu k opravdové diskusi mezi lékaři a uživateli.
- Formou různých setkání, případně i navrhuji kurzy, kde by se role obrátily a uživatelé by přednášeli o svých zkušenostech a lékaři by se snažili pochopit jejich pohled.

Zkušenosti z právní poradny o.s.KOLUMBUS

Hezký den přeje

Mgr.Michal Balabán
autor příspěvku